

SLIKARSTVO 20. STOLETJA

2015/2016

***"Pravila in modeli uničujejo genija in umetnost."
- Heizlit***

SPREMNA BESEDA

Seminarska naloga o slikarstvu v 2. stoletju je nastala z vzpodbudo gospe razredničarke Nataše Rotar in profesorja umetnosti ter estetike na Srednji zdravstveni in kozmetični šoli Maribor, gospoda Zlatka Prah.

Napisala sem jo, ker sta mi ga. Rotar in g. Prah omogočila višjo zaključno oceno pri predmetu umetnost in s tem omogočila odličen uspeh v 1. letniku.

Seminarsko nalogo sem oblikovala po navodilih profesorja umetnosti. Pomagala sem si tudi z seminarsko nalogo o abstraktni umetnosti, ki sem jo napisala na začetku leta.

"Lepota je luč v srcu, ki zasije skozi obraz."

-Kahlil Gibran

UVOD

V 19. in predvsem v 20. stoletju so se umetniki prvič v zgodovini začeli svobodno izražati. V prejšnjih obdobjih je družbo in nasploh vse nadzorovala Cerkev in s tem zatirala svobodno mišljenje ter ustvarjanje.

Ker umetnikom Cerkev ni več »dihala za vrat«, so posledično nastajala dela s veliko širšim spektrom in so bila veliko bolj svobodna, kot dela iz prejšnjih obdobj.

Umetniki so preko del izražali upor in kritiko družbi, osebne poglede in čustva, ki jih je v prejšnjih umetniških obdobjih Cerkev prepovedala javno oznanjati.

V tem kratkem času, torej obdobje 19. in 20. stoletja, se je menjalo več krajših umetniških obdobj, ki so se med seboj tako razlikovala, da si človek nebi mislil, da spadajo v isto stoletje.

Za obdobje 19. in 20. stoletja je značilno, da so dela med seboj zelo različna in predvsem pestra. Gre za številne mojstrovine, ki so danes na samem vrhu kulturne zgodovine in jih imamo za vrhunec človeškega izražanja.

20. STOLETJE

EKSPRESIONIZEM

To je umetniška smer, ki se je na prelomu 20. stoletja (pred prvo svetovno vojno) razvila v Nemčiji; najprej na področju književnosti in nato še v likovni umetnosti.

Za razliko od impresionizma, ki je vzbujal čustva v človeku prek dražljajev iz zunanega sveta (torej prek tega kar je človek videl), je ekspresionizem imel cilj prikazati notranje stanje avtorja in pogled na svet. Slednji je bil pogosto pesimističen in katastrofičen predvsem zaradi vpliva prve svetovne vojne, ki je v tem času povzročila veliko uničenje in trpljenje.

Dela so navezani na popolno svobodo barve. Slikarji so raziskovali uporabo barve, uporabljali močne barve, ki so imele nek simbolični pomen, uporabljali so definirane linije in ostre robove; pretiravali. S tem so drastično spremenili poudarek na vsebini.

Franz Marc

Bil je najpomembnejši nemški ekspresionist.

Večina njegovih del je bila vezana na živalske figure, ki jih je upodabljal z močnimi in izrazitimi barvami v zelo enostavnih oblikah.

Ko v Nemčiji oblast prevzeli nacisti, so njegova dela zavrgli in jih označili za sprevrženo umetnost, kot večino drugih ekspresionističnih del.

Edvard Munch

Velja za najznamenitejšega norveškega slikarja. Bil je en od začetnikov ekspresionizma.

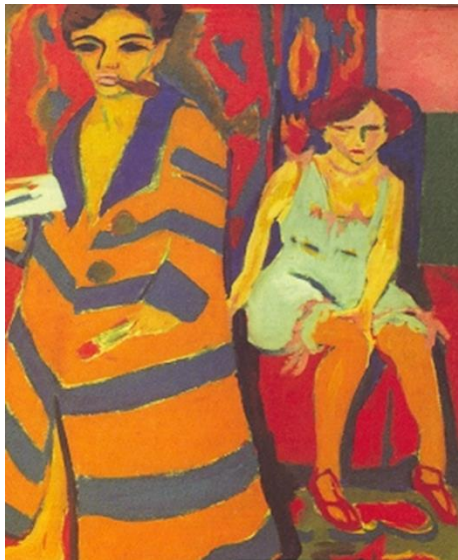
Skoraj vsa njegova dela izražajo pesimizem in strah pred sramoto človeka v družbi. Njegov negativen pristop k svetu pa je dodatno podkrepila še depresija, za katero je bolehal.

Edvard Munch- Krik

Upodobljena temačnost in obup v obdobju prve svetovne vojne.

Ernest Ludwig Kirchner

KUBIZEM

To je umetniški stil, ki je nastal v Franciji v začetku 20. stoletja (1907) kot eden prvih najznamenitejših vej abstraktne umetnosti. Hkrati je bilo obdobje kubizma tudi eno najvplivnejših gibanj v 20. stoletju, saj je med drugim skupaj s fauvizmom odpiral vrata do abstrakcije v 20. stoletju. S koncem prve svetovne vojne se je končal tudi kubizem.

Gre za prikazovanje nepravilnih oblik v naravi in svetu okoli nas s preprostimi geometrijskimi liki. Kubisti so menili, da je geometrijsko idealiziranje sveta pot k odkritju ideje samega obstoja, saj bo slikar z raziskovanjem oblik upodobil nekaj več kot samo oponašanje narave in stvari okoli sebe. Ustanovitelja kubizma sta Georges Braque in Pablo Picasso, ki sta na razstavi v Salonu neodvisnih v Parizu leta 1911v sodelovanju z drugimi umetniki predstavila svoje ideje o kubizmu tudi širši javnosti. Podlago za nastanek novega umetniškega stila pa je dal Paul Cezanne s pomočjo modeliranja barve in ploskve.

Umetnik poskusi predstaviti predmet iz različnih zornih kotov hkrati. Odpove se nespremenljivemu zornemu kotu in hkrati prikazuje telo tako, da ga razstavi na dele in jih razgrne po površini.

Poznamo dve veji kubizma in sicer: analitični kubizem in sintetični kubizem.

Pablo Picasso

Bil je španski likovni umetnik, soustanovitelj kubizma ter en najbolj prepoznavnih umetnikov 20. stoletja.

Živel je od leta 1881 in umrl leta 1937 zaradi srčne kapi.

Svojo kreativnost je izražal na večih področjih likovne umetnosti, saj se je ukvarjal s slikarstvom na platnu in zidu, kiparstvom, grafiko, pa tudi plakate in kolaže je ustvarjal.

V svoji slikarski karieri je imel več faz, ki se med seboj razlikujejo predvsem med prevladujočimi barvami na slikah in pa tudi po načinu in motivih slikanja.

Na primer:

V modrem obdobju prevladujejo različni odtenki modre s katerimi je Picasso upodobil človeško bedo predvsem beračev, alkoholikov in prostitutk.

Njegova slikarska kariera se je delila na 4 faze:

- Modra faza

- Rožnata faza

Pablo Picasso- La Toilette

- Afriška faza

- Kubistična faza

Bil je en redkih umetnikov, ki so bili slavni v času svojega življenja in hkrati je bil prvi umetnik katerega dela so bila izpostavljena v Parizu takrat, ko je Picasso še bil med živimi.

Zapisal se je tudi v Guinnessovo knjigo rekordov kot en najbolj plodnih likovnih umetnikov vseh časov. Zapustil nam je 147 800 del, od tega pa kar 13 500 slikarskih del.

NADREALIZEM

Leta 1924 je francoski pesnik Andre Breton s svojim »Manifestom nadrealizma« zbral umetnike, ki so prezirali zakone in ustaljene običaje. Skupaj so se obrnili od stvarnosti ter usmerili svoje napore v raziskovanje človekovega duha, za katerega so menili, da ga je zadušila družba s svojimi pritiski in konservativnostjo.

Toda glavni razcvet je bil med letoma 1924 in 1945, zlasti z deli Maxa Ernsta, Joana Miroja in Salvadorja Dalij

V tem obdobju v prvo vrsto pridejo fantazija, imaginacija in iracionalnost, ki jih umetniki združijo v svojih delih v tem edinstvenem obdobju, ku je to dopuščalo.

Tipični motiv v nadrealizmu združujejo nerazdružljive olike v biološkem oziroma naravnem svetu in jih upodablja v nenaravnih proporcijah¹ in v položajih nevzdržnega ravnotežja.

Nadrealisti so pravzaprav poskušali na zelo realističen način prikazati prizore iz sanj in domišljije podobno kot so to počeli v realizmu le da so takrat prikazovali izključno resničen svet.

Salvador Dali

Bil je španski nadrealistični slikar, pisec ter režiser.

V zgodovino slikarstva se je zapisal predvsem s svojimi bizarnimi motivi ter kot eden od velikanov slikarstva v 20. stoletju

Imel je potrebo, da je počel čudne in ekscentrične stvari, da bi s tem pritegnil pozornost nase, kar je zelo pogosto ujezilo njegove nasprotnike in kritiko, saj je njegovo početje pritegnilo veliko več pozornosti kot umetniška dela sama.

Seveda pa iz tega, da je njegovo početje pritegnilo večjo pozornost kot dela, ne smemo sklepati, da so njegova dela manj vredna.

Značilno za Dali-ja je, da so na skoraj vsaki njegovi sliki upodobljeni simbolični elementi.

Na primer:

Tekoče ure, ki se kot motiv prvič pojavijo na verjetno najznamenitejšem likovnem delu v 20. stoletju, imenovanem »Vztrajnost spomina«, kjer simbolizirajo teorijo Alberta

¹ proporcija -e ž (ó) razmerje, sorazmerje: risati brez proporcij; proporcije človeškega telesa ♦ mat. kvocient dveh količin; razmerje

Einsteina, ki pravi, da je čas relativen in ne fiksen, kar pa je v tistem času dvignilo ogromno prahu v javnosti.

Dali je prav tako deloval na različnih področjih. Na primer v slikarstvu, kiparstvu, risal je risbe, ilustriral je, ustvaril mnoge skulpture in celo sodeloval pri nekaterih Disneyevih filmih.

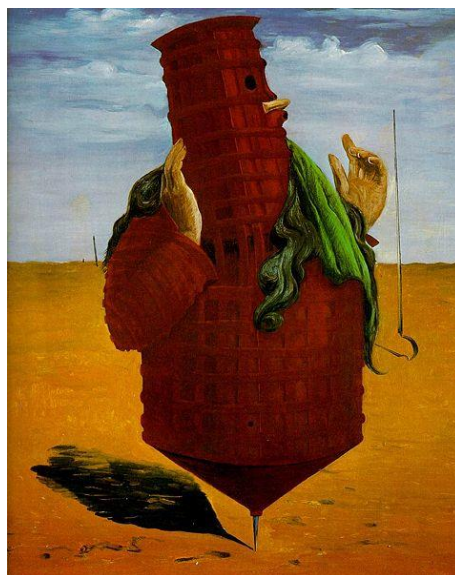
Max Ernst

Bil je nemški slikar, kipar in pionir nadrealizma.

Zanj so značilni srhljivi motivi iz nočnih mor, ki jih je znal zelo živo prikazati. Večinoma je prikazano mučenje in nasilje brezglavih ljudi, kaš ter okostnjakov.

Njegove slike pogosto vsebujejo temačne barve in odtenke, ki še dodatno pripomorejo k bolj živemu prikazu grozljivih prizorov in napetosti.

Čeprav danes zelo malo ljudi ve zanj, sodi med najpomembnejše slikarje 20. stoletja, ki so pripomogli k razcvetu abstraktne umetnosti, ki jo poznamo še danes in prevladuje v umetniškem svetu.

Rene Magritte

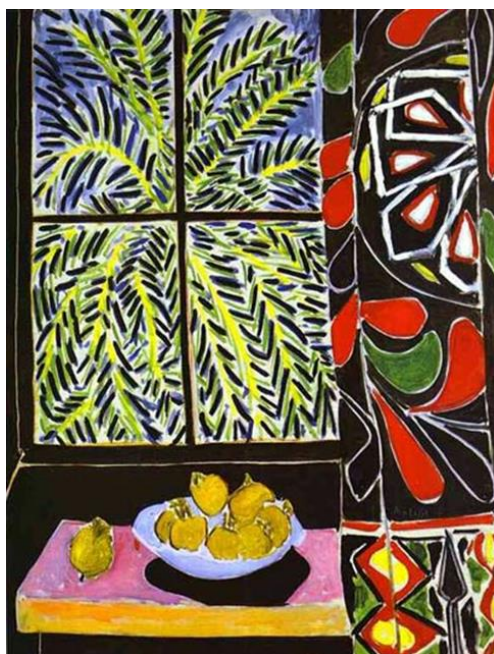

FAUVIZEM

Fauvizem je slikarska smer, ki je zelo nasprotovala impresionizmu.

Fauvisti so se zavzemali za čisti in pogosto ploskovit način nanašanja barve brez plastične modelacije in brez čustvenih poudarkov.

Henri Matisse

FUTURIZEM

Začetki futurizma segajo v Italijo.

Futuristi so zanikali tradicijo, zavzemali so se za moč, hitrost, gibanje, vojno, civilizacijo ter tehniko.

Filippo Tommaso Marinetti

"Moč ni pogojena s fizičnimi zmogljivostmi. Moč prihaja iz neomajane volje."

-Ghandi

KONSTRUKTIVIZEM

Je umetniška smer, ki nastaja pod vplivom tehničnega razvoja in poudarja obliko oziroma konstrukcijo.

Izhaja iz matematičnega reda in s tem povezane določljivosti oblik. Vse videno dojema in upodablja v oblikah geometričnih konstrukcij.

Začetek konstruktivizma lahko zaznamo v začetku leta 1914, ko je Vladimir Tatlin obiskal Picassov atelje v Parizu. Tatlin je namenil spremeniti poslikane ploskve kubizma, ki jih je tam videl, v »resnične materiale v resničnem prostoru«.

Antonio Calderara

Vasilij Kandiski

[Laszlo Moholy-Nagy](#)

DADAIZEM

Umetniško gibanje je zaživelo leta 1916 v Zürichu.

Dadaizem je bil bogato subverzivno umetniško gibanje, ki se je razvilo med prvo svetovno vojno kot protest proti buržoaznim konvencijam in nespametnosti vojne. Zavedno je izrabljalo igro naključij in groteskni zamenjav.

Cilj dadaistov je bil uničiti konservativne vrednote v umetnosti in ustvariti novo umetnost, ki bo nadomestila staro. Dadaisti so glasno zavračali stare umetniške strukture in namerno povzročili škandale in ogorčenje med občinstvom.

[Marcel Duchamp](#)

AVANTGARDA V BRITANII IN ZDA

Med obema vojnama je v ZDA in Britaniji so odkrili več avantgardnih umetnikov. Njihova umetnost je odsevala njihovo narodnostno okolje.

[Alexander Calder \(ZDA\)](#)

[Ben Nicholson \(Britanija\)](#)

REALIZEM

V 20. in 30. letih so se številni umetniki upirali usmeritvi k abstrakciji in so raje delali bolj ustaljeno, a so vseeno odsevali sodobno življenje.

Po prvi svetovni vojni je figurativno slikarstvo doživelo preporod. Ameriški regionalisti kot Grant Wood, so se pojavili v 20. in 30. letih. Medtem pa je v Evropi prišlo do obuditve realistične tradicije z umetniki, kot je Fausto Pirandello.

Fausto Pirandello

Grant Wood

ABSTRAKTNI EKSPRESIONIZEM

Abstraktni ekspresionizem je cvetel v 40. in 50. letih 20. stoletja v NY. Ustvarjalci so prikazovali močno čustveno vsebino, poudarjali čutnost barv in na splošno delali v velikih platnih.

Izraz abstraktni ekspresionizem je prvi uporabil Robert Coates, umetnostni kritik revije »The New Yorker«.

Večina abstraktnih ekspresionistov – vključno najbolj znana Pollock in Rothko, - je začela slikati v biomorfem slogu po letu 1940.

Abstraktni ekspresionizem je bil tudi odgovor na povojno ameriško družbo. Umetniki so čutili potrebo sporočiti svoja najintimnejša občutja in izkušnje.

Abstraktne ekspresioniste lahko razdelimo na dve skupini:

- Akcijski slikarji

Njihove slike so polne dramatičnosti, barve so nanašali mrzlično in strastno. Barvo so zlivali, kapljali in škropili na platno. Te slike, polne nemira in pretočnosti, pri katerih noben del ni bil pomembnejši kot drugi, naj bi bile v slogu »all-over« (povsod).

- Slikarji barvnega polja

Njihove slike so bolj umirjene in poudarjajo čustveno moč barve. Ta slog je bolj razmišljujoč in skrbno skonstruiran. Dela so sestavljena iz velikih površin barve, pogosto brez močnih kontrastov tona ali očitnih goriščnih točk. Slike barvnega polja so bile namenjene ustvarjanju občutkov strahospoštovanja, čudenja in zvišanja sta stanja zavesti gledalca.

Marck Rothko

Jacksona Pollocka

Avtor te slike spada med akcijske slikarje, saj je s tehniko nanašanja barve dosegel videz zmešnjave.

ABSTRAKTNO SLIKARSTVO

Delo abstraktnih slikarjev je pogosto bilo velikega formata in absolutno ne figurativno.

Zanj je značilno jasnost kompozicije in barve. Pionirka te nove abstrakcije je bila Helen Frankenthaler, ki je delala pod vplivom tehnik akcijskega slikarja Jacksona Pollocka. Njena tehnika »soak stain«, polivanje barve, je eliminirala poteze s čopičem in površinsko strukturo in bolj poudarila formo in like barvnih polj.

Helen Frankenthaler

MINIMALIZEM

Minimalizem je postopek minimalnega poseganja v umetnino. Minimalistično slikarstvo je pogosto enobarvno in pogosto črpa iz matematično izpeljanih mrež ter linearnih matric.

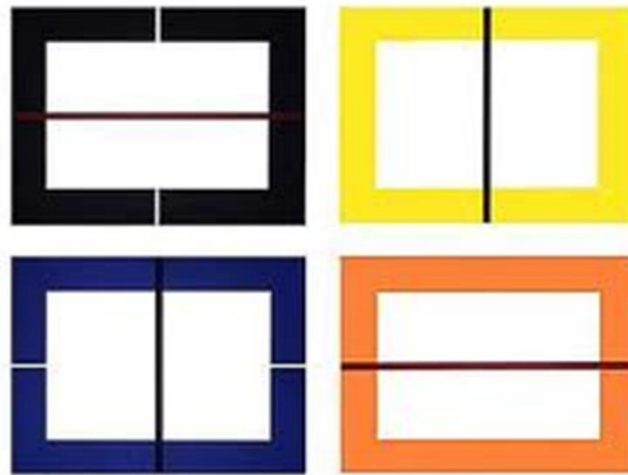
Donald Judd, vodilni predstavnik, je opisal minimalizem kot »ne slikarstvo ne kiparstvo«. Povezava preprostosti in velikosti je bila namenjena pritegniti pozornost na prostor okoli dela in gledalca pripraviti, da delo gleda kot resnični objekt, ne pa kot podobo nečesa drugega.

Umetniki so večinoma izobraženi in so izjemno dobro poznali zgodovino moderne umetnosti.

Za mnoge razlagalce je bila minimalna umetnost najbolj abstraktna umetnost dotlej.

[Robert Morris](#)

[Donald Judd](#)

POP-ART

Pop art je izzival ločnico med »visoko« in »nizko« umetnostjo in postal vodilno umetnostno gibanje v Britaniji in ZDA v 60. in 70. letih.

Ta umetniški slog se je razvil iz srečanj Neodvisne skupine (Independent Group), v kateri so bili Richard Hamilton, Eduardo Paolozzi in Lawrence Alloway, v Londonu.

Vrhunec je slog dosegel v 60. letih. Delo ustvarjalcev pop arta je pogosto vsebovalo humor in satiro. Predmeti potrošniške industrije (coca cola, pločevinke, zvezdniki) postanejo del sveta visoke umetnosti.

[David Hockney](#)

[Roy Lichtenstein](#)

Andy Warhol

OP ART IN KINETIČNA UMETNOST

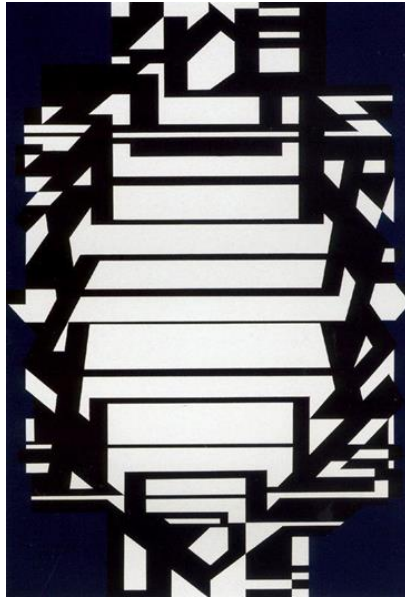
V 60. letih sta op art in kinetična umetnost postala izjemno priljubljena. Obe smeri korenita v zgodnjih letih 20. stoletja in sta še danes pomembni.

Op art je slikarstvo in kiparstvo, ki izkorišča iluzije in optične učinke. Izraz op art je bil prvič uporabljen v nepodpisanem članku v reviji »Time«. Navezuje se na psihološke raziskave o odnosu med razumom in očesom in ob naravi samega zaznavanja

Kinetična umetnost pa se nanaša na dela v resničnem ali navideznem gibanju. Začela razvijati v letih 1913 – 1920, ko so umetniki v svojem delu začeli poudarjati mehansko gibanje.

Hiter razvoj op arta iz črno-bele geometrije v barvno manipulacijo lahko vidimo v delih Vasarelyja. Razvoj kinetične umetnosti pa lahko zasledimo v veliki muralni instalaciji Yaacova Agama v Elizejski palači v Parizu.

Vasarely

Agam

ASEMBLAŽ, JUNK IN LAND ART

Čeprav uporaba najdenih predmetov v umetniških delih nikakor ni nova zamisel, pa je v 60. in 70. letih vzbudila značilne žanre in prispevala k zelo ustvarjalnemu obdobju. Umetniška dela, izdelana iz najdenih predmetov, se pojavijo že leta 1936 v delu Joshepa Cornella, in ko so leta 1953 skovali izraz »asemblaž«, je že postal uveljavljena umetniška oblika.

Na zgodnje asemblaže so vplivali kolaž, pa tudi »ready made« dela Marcela Duchampa – to idejo je nato razvil Robert Rauschenberg v kombiniranih slikah, za katere je kritik leta 1961 skoval izraz »junk art«.

Umetniki asemblaža in junk arta so ustvarjali tridimenzionalne forme iz odvrženih predmetov in odpadnega materiala.

Land art znan tudi kot krajinska umetnost, se je razvijal v 70. letih in črpal navdih tako iz naravnega okolja kot iz njegovih surovin. Krajinski umetniki ne upodabljajo pokrajine, ampak delajo neposredno na njej.

Joseph Cornell

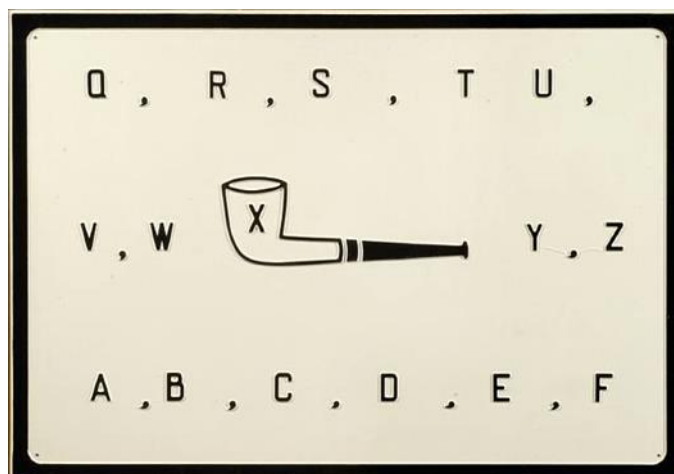
KONCEPTUALNA UMETNOST

V konceptualni umetnosti je ideja ali koncept enako pomembna kot delo samo. Za konceptualne umetnike je ustvarjanje predvsem neesetska spodbuda in ni več lepo, ročno izdelan objekt. Ni treba, da ima tradicionalno obliko slike ali skulpture, ampak je lahko fotografija, film ali instalacija. Lahko je izdelana iz najdenih predmetov ali pa jo izdelata umetnikov asistent.

Marcel Duchamp je ustvaril prve zglede konceptualne umetnosti pred 1. svetovno vojno, toda kot značilna umetniška oblika je postala priznana v 60. letih.

Izraz »konceptualna umetnost« je prvi uporabil ameriški protiumetnostni aktivist Henry Flynt leta 1961. Izraz je nato razširil umetnik Sol LeWitt leta 1967 v članku Paragraphs on Conceptual Art za revijo »Artforum«.

Marcel Duchamp

FIGURATIVNO SLIKARSTVO

V povojnem obdobju je abstraktno slikarstvo pogosto veljalo za logični razvoj umetnosti, toda figurativni slikarji niso zgolj počivali na tradiciji, ampak so prav tako ustvarjali izzivalne podobe človeškega stanja v spreminjajočem se svetu.

V Londonu ameriški umetnik, R. B. Kitaj, je leta 1976 skoval izraz »Londonska šola« za generacijo britanskih figurativnih slikarjev, v kateri so bili poleg samega Kitaja še Francis Bacon, Lucian Freud, Leon Kossoff, Frank Auerbach in Mihael Andrews. To »šolo« je povezovalo prijateljstvo, ne pa slogovne podobnosti. Šest umetnikov je večinoma slikalo človeško figuro in njeno okolje in pogosto so pozirali drug drugemu.

R. B. Kitaj

Francis Bacon

SUPERREALIZEM

Superrealistični umetniki delajo z brezhibno natančnostjo in zmedejo gledalčeva pričakovanja o umetnosti, ker predstavljajo svet, ki je že moteče resničnejši od

resničnega. Superrealisti so navadno poskušali odstraniti čustva iz svojih slik in s tem posnemati odmaknjenost mehansko ustvarjenih podob.

Slog je cvetel v ZDA v poznih 60. in 70. letih.

Superrealizem je umetnostni slog, zasnovan na posnemanju fotografij v slikarstvu in resničnih objektov v kiparstvu.

Ime je skoval pionir tega žanra leta 1965. Druga izraza, ki se uporabljata za to gibanje, sta fotorealizem in hiperrealizem. Očitna prehodnica superrealizma je bila slikarska tehnika »trompe l'oeil« (fr. »varanje očesa«), pri kateri je umetnik poskušal prepričati, da tisto, kar vidi, ni slika objektov, temveč so objekti sami.

Malcolm Morley

NEOEKSPRESIONIZEM

Neoekspresionisti so se pojavili v 70. letih v ZDA, Zahodni Nemčiji in Italiji (tri glavna središča neoekspresionizma).

Ustvarjali so svetle figurativne slike in pri tem pogosto uporabljali nenavadne tehnike. Za neoekspresionizem je bil značilen slog, ne tematika. Delo je bilo dramatično s popačenimi predmetom upodabljanja in z močnimi barvnimi in tonskimi kontrasti. Barvo so pogosto nanašali v gostem impastu z agresivnim slikanjem, kar je dajalo videz spontanega izvajanja.

Jörg Immendorffa

NOVI MEDIJI

Za današnjo umetnost sta značilni življenjska moč in raznovrstnost.

Sodobni umetniki uporabljajo celo vrsto medijev in metod za raziskovanje sveta okoli sebe – vse od hibridnih slik z uporabo nenavadnega materiala do digitalno obdelanih fotografij in videoposnetkov. Tudi tradicionalnih materialov in tehnik še zdaleč niso opustili, toda današnji umetniki se ne opredeljujejo več v okviru disciplin. Sprejeli so nove tehnologije kot sredstva za izražanje, razmišljanje in tekmovanje z novo kulturno krajino množičnega komuniciranja in razvedrila.

ZAKLJUČEK

Iz te seminarske sem se veliko naučila, kajti vsak slog sem podrobno obdelala in sem izvedela kakšne tehnike so umetniki uporabljali in kateri so bili najpomembnejši ustvarjalci tega sloga. Hkrati pa sem odkrila veliko slogov za katere sem prvič slišala. Videla sem mnogo krasnih slik velikih umetnikov in si nasplošno razširila obzorje.

Naučila sem se tudi, da je možno izdelovati umetnine iz odpadnega materiala – kar je značilno za »asemblaž« in »junk art«.

V večini umetniških del lahko opazimo čustva in čustvenost barv- »abstraktni ekspresionizem«; pri nekaterih pa tudi ne, kot npr. pri realizmu, kjer umetniki predstavljajo resnico.

Superrealisti pa so predstavljali svet, ki je že kar moteče resničnejši od resničnega. Optični umetniki pa so izkoriščali optične učinke.

Land art – umetniki ustvarjajo neposredno na pokrajini ter današnjo umetnost, kjer so umetniki sprejeli nove tehnologije kot sredstva za izražanje.

In vprašanje je, ali so tradicionalne tehnike v krizi? Bolj kot o krizi tradicionalnih tehnik, bi bilo upravičeno govoriti o krizi vključevanja novih tehnik.

Vsebina

SPREMNA BESEDA.....	2
UVOD	3
20. STOLETJE	4
EKSPRESIONIZEM	4
KUBIZEM.....	5
NADREALIZEM	8
NAIVNO SLIKARSTVO.....	10
FAUVIZEM	11
FUTURIZEM	11
KONSTRUKTIVIZEM	12
DADAIZEM.....	13
AVANTGARDA V BRITANiji IN ZDA	14
REALIZEM	14
ABSTRAKTI EKSPRESIONIZEM.....	15
ABSTRAKTI SLIKARSTVO	16
MINIMALIZEM.....	16
POP-ART	17
OP ART IN KINETIČNA UMETNOST	18
ASEMBLAŽ, JUNK IN LAND ART	19
KONCEPTUALNA UMETNOST	20
FIGURATIVNO SLIKARSTVO.....	21
SUPERREALIZEM	21
NEOEKSPRESIONIZEM	22
NOVI MEDIJI	23
ZAKLJUČEK.....	23

VIRI:

- Likovna umetnost, gl. urednici Vivienne Brar in Mandy Earey, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2012
- Camillo Semenzato: Svet umetnosti, Mladinska knjiga, Ljubljana, 1979
- Velika otroška enciklopedija za vedoželjne / [prevajalci Lorena Dobrila ... et al.]; Ljubljana : Prešernova družba, 2009
- [http://i.ebayimg.com/00/s/MTYwMFgxNTk5/z/wbUAAOSwDNdVp3hg/\\$_1.JPG](http://i.ebayimg.com/00/s/MTYwMFgxNTk5/z/wbUAAOSwDNdVp3hg/$_1.JPG)
- http://www.image-duplicator.com/images/works/0216_01m.jpg
- <https://s-media-cache-ak0.pinimg.com/originals/ac/45/93/ac45937e99ff84e988b4db15666a7055.jpg>
- <http://www.panoramadelart.com/sites/default/files/F107-agam-salon-elysee-a-f.jpg>
- <http://www.ibiblio.org/wm/paint/auth/cornell/cornell.hotel-eden.jpg>
- <http://theimportanceofbeing.be/wp-content/uploads/2015/03/010marcel-Broodthaers-theredlist.jpg>
- <http://en.wahooart.com/@/@/6E3SXX-Francis-Bacon-study-after-velazquez's-portrait-of-pope-innocent-x,-1953>
- http://www.saatchigallery.com/imgs/artists/aipe_artist_malcolm_morley/malcolm_morley_7.jpg
- http://www.saatchigallery.com/imgs/artists/immendorff_j%C3%B6rg/20091127040721_JorgImmendorffCafeDeutschland.jpg
- http://www.dijaski.net/gradivo/ume_sno_umetnost_v_20_stoletju_01?r=1
- http://www.mavrica.net/misli-o-umetnosti_clanek_1020.html
- <https://prezi.com/q5znpd7-poy/kubizem-pablo-picasso/>
- <https://prezi.com/4gji0qckkoks/slikarstvo-19-in-20-stoletja/>
- <http://art-lj.si/trgovina/pdfs/arhiv/Umetnostna%20zgodovina/17%20-%20Avantgardna%20gibanja%20v%2020.%20stoletju/Avantgardna%20gibanja%20v%2020.%20stoletju%20-%20202.pdf>
- <https://sl.wikipedia.org/wiki/Kubizem>